

Državni izpitni center

M 0 6 1 2 0 1 1 4

I SESSIONE D'ESAME

SLOVENO COME LINGUA SECONDA NEL TERRITORIO BILINGUE DELL'ISTRIA SLOVENA

SOLUZIONI

13 giugno 2006

MATURITÀ GENERALE

Moderirana različica

Izpitna pola 1

A – bralno razumevanje

1. b) definicija (1 točka)
2. **Kar**
Pomen: mnogo/nepričakovano veliko

Le
Pomen: samo (2 + 2 = do 4 točke)
3. NE (3 točke)
4. v restavracijah, gostilnah ... (po smislu)
Ker menijo, da sta tudi »gostinsko življenje«, hrana kultura nekega naroda. (po smislu)
(1 + 2 = do 3 točke)
5. a) Po statistiki obiska (500.000) tujih turistov.
b) NE. Ker so po avtoričinem mnenju vredne ogleda zanimivosti, ki privlačijo tujce.
(po smislu) (7. odst.) (1 + 2 = do 3 točke)
6. Po podatku, da obiše Pivko jamo in Črno jamo v Postojni 92,5 % tujcev. (po smislu) (2 točki)
7. Avtorica je kontradiktorna. Postojnska jama je »preverjeni turistični kraj«, ni odkrivanje novega. (po smislu) (do 3 točke)
8. Obiše jih premalo tujcev (le 8 %). (po smislu)
Tudi: Kot tradicionalno in unikatno znamenitost. (1 točka) (do 2 točki)
9. Poleg Postojnske jame in Bleda bi jim morali dobro predstaviti tudi druge slovenske znamenitosti.
(po smislu) (3 točke)
10. b) precej subjektivno
6. odst.: »... predvidevamo pa lahko, da so najverjetneje obiskali ...« (1 točka)
7. odst.: »Če so nekatere znamenitosti mnogo bolj obiskane s strani tujcev, so najverjetneje tudi zares zanimive.« (do 2 točki)
11. Da bi odgovorili na nekatera temeljna vprašanja prebivalcev in podjetnikov Pirana, kako okrepiti in izboljšati turistično ponudbo v mestu. (po smislu) (do 2 točki)
12. Podpirala naj bi ohranjanje kulturne dediščine in razvijala kulturno življenje v Piranu.
(po smislu) (1 točka)
13. a) Besedilo 1 – statistični podatki
Besedilo 2 – dogodek (do 2 točki)
b) Besedilo 1 – analiza podatkov, interpretacija
Besedilo 2 – poročilo/novica (do 2 točki)

B – poznavanje jezika in tvorjenje besedila

1. kulturna stvaritev, pomembno delo iz preteklosti (1 točka)
2. 4 A
1 B
5 C
3 Č
2 D
(vsaka pravilna rešitev 1 točka, skupaj 5 točk)
3. Pomeni:
1. biblijska legenda
2. kdor zaradi nenavadnih, izrednih lastnosti vzbuja občudovanje
3. navodilo za razumevanje ustaljenih, dogovorjenih znakov
(tvorba povedi po smislu, glede na zgornje pomene, vsaka pravilna poved 1 točka + 1 točka jezikovna pravilnost, skupaj do 3 točke)
4. a) ponudba
b) ponudnik
(vsaka pravilna rešitev 1 točka, skupaj 2 točki)
5. naravno lep
dobro poznan
čimprejšnji
logično posledični / logičnopolledični / logično posledičen
(Lahko tudi v obliki za ženski ali srednji spol.)
(vsaka pravilna rešitev 1 točka, skupaj 4 točke)
6. analizirati (koga? kaj?) (4.)
zavedati se (koga? česa?) (2.)
naleteti (na koga? na kaj?) (4.)
(po smislu, pravičen zapis po 1 točko, navedba pravilnega sklona po 1 točko, skupaj 6 točk)
7. Naših anketirancev nismo podrobneje spraševali, katere znamenitosti so obiskali, ker bi se v množici podatkov ne znašli najbolje.
Ali: Naših anketirancev nismo podrobneje spraševali, katere znamenitosti so obiskali, ker se v množici podatkov ne bi najbolje znašli.
(Če kandidat prepíše besede napačno, 1 točka.) (pravilna rešitev do 2 točki)
8. Prikaz:
S + S S + S + S + S + S + S
2/S/2
Poimenovanje odvisnika: prilastkov odvisnik
(prikaz 1 točka, poimenovanje 1 točka, skupaj 2 točki)
9. z znamenitostjo z znamenitostma
z naložbo z naložbama
(vsaka pravilna rešitev po 1 točko, skupaj 4 točke)
10. v Postojnski jami iz Postojnske jame v Postojnsko jamo
v virtualnem muzeju iz virtualnega muzeja v virtualni muzej
v Savinjskem gaju iz Savinjskega gaja v Savinjski gaj
v podzemlju Pece iz podzemlja Pece v podzemlje Pece
v Kartuziji Žiče iz Kartuzije Žiče v Kartuzijo Žiče
(vsaka pravilna vrstica po 1 točko, skupaj 5 točk)
11. V gradu na fužinah si je mogoče ogledat stalno rastavo arhitekta Jožeta Plečnika. Pobudo za njo je dal arhitekt Boris Podrecca Tržaški Slovenec ki živi in dela na dunaju. V projektu so sodelovali arhitekturni muzej Ljubljana ter strokovnjaka Dr. D. Prelovšek in L. Gostiša.

Fužinah / ogledati / razstavo / arhitekta / Podrecca, / tržaški Slovenec, / Dunaju / Arhitekturni / dr.
(Če kandidat zapiše kakšno novo napako, npr. Slovenec z malo začetnico, se to šteje kot nepravilni odgovor, izniči pravih.)

(10, 9 pravih odgovorov 5 točk
8, 7 pravih odgovorov 4 točke
6, 5 pravih odgovorov 3 točke
4, 3 pravih odgovori 2 točki
2, 1 pravih odgovor 1 točka)

12. pretekli čas (1 točka)
13. Tvorjenje besedila (15 točk)
- VSEBINA (10 točk)
- a) naslov (1 točka)
- b) (možna) vizija razvoja Pirana, piranske občine
uporaba statističnih podatkov (do 9 točk)
citiranje vira
za Piran primerne vrste turizma
razvijanje kulturnih področij za namene turizma
- JEZIK (do 4 točke)
- jezikovna pravilnost
(za 4 isto-/raznovrstne napake minus 1 točka)
- DOLŽINA BESEDILA (1 točka)
- (+/- 11 besed in več minus 1 točka)

Izpitna pola 2

Slušno razumevanje

Transkripcija besedila

(Besedilo je skrajšani članek Katarine Keber Ljuba Prenner (1906–1977) – odvetnica in pisateljica, ki je bil objavljen v reviji Gea, letnik XV, april 2005, 72–75.)

LJUBA PRENNER – odvetnica in pisateljica

Za Ljubo Prenner, pisateljico in odvetnico, sta bila značilna veselje do življenja in optimističen pogled na svet tudi v času, ko se je zdelo taka drža zelo naporna in težka. Vse življenje je težave premagovala z neverjetno življenjsko energijo, vztrajnostjo in ustvarjalnostjo ter bila zvesta svojim načelom v vsakršnih okoliščinah. Ker je bila dober človek, so jo imeli ljudje radi navkljub dejstvu, da se je v tistem času razlikovala od drugih žensk.

Rodila se je leta 1906 na Fari pri Prevaljah na Koroškem. Iz Ruš se je družina po štirih letih preselila v Slovenj Gradec, danes koroško, v tistih časih pa še štajersko mesto, kjer so se nazadnje ustalili. Tu je obiskovala četrti razred slovenske ljudske šole, ki je imela prostore v graščini Rotenturn. Njeno nadaljnje šolanje je bilo zaradi pomanjkanja denarja nenavadno in geografsko razgibano. Po koncu prve svetovne vojne leta 1919 je trinajstletna začela obiskovati gimnazijo na Ptuju, in sicer, kot ugotavlja Aleš Gabrič, v času, ko gimnazijsko šolanje deklet še ni veljalo za samoumevno in so bile dijakinje še prava redkost. Tako je bilo v ptujsko gimnazijo vpisanih 76 dečkov in z Ljubo vred le osem deklet. Po treh letih šolanja na Ptuju je bila zaradi finančnih problemov prisiljena četrti razred nižje gimnazije končati v Celju, saj je bila tako bliže doma. Zaradi slabih gmotnih razmer se ni takoj vpisala v višjo gimnazijo, ampak je nekaj časa delala kot odvetniška uradnica v Slovenj Gradcu. Po štirih letih pisarniškega dela se je odločila ponovno vpisati v šolo. *Potem sem jo 'pobrisala' s kovčkom in s 500 din stare veljave v Beograd, kjer sem na I. ženski gimnaziji končala peti in šesti razred. Na gimnaziji v Zarinovi ulici v Beogradu je bila moja profesorica srbska pesnica Desanka Maksimović, ki je še danes moja prijateljica, se je spominjala desetletja kasneje.*

Ker je bilo življenje v prestolnici drago, se je preživljala kot bolniška sestra, tako da je gimnazijo obiskovala »ob delu«. Sedmi in osmi razred je prav tako izredno obiskovala v Mestni ženski realni gimnaziji v Ljubljani in se počasi že začela ukvarjati s pisateljevanjem.

Z objavo svojega prvega romana Trojica leta 1929 sem si lahko najela instruktorico in z njeno pomočjo po dveh mesecih naredila izpite iz fizike in matematike čez dva razreda gimnazije. Maturo je uspešno opravila junija leta 1930.

Šolanje je nadaljevala s študijem prava na takratni Juridični fakulteti Univerze kralja Aleksandra I. v Ljubljani. Leta 1931 ji je Jutro objavilo povest Pohorska vigred. *Tako ohrabrjena sem študirala pravo, medtem pa sem živela iz rok v usta. Pisala sem razne podlistke, bila po službah in študirala. Po diplomi leta 1936 se je za nekaj let vrnila v Slovenj Gradec, kjer je najprej opravljala prakso na sodišču, potem pa delala kot odvetniška pripravnica. Vendar pa ji življenje v malem mestu ni bilo pisano na kožo, saj je pogrešala gledališče in literarno družbo, tako da se je leta 1939 vrnila v Ljubljano. Še istega leta je postala članica Društva slovenskih književnikov.*

Smeh se mi zdi največje zdravilo človeštva, če znamo z njim premagati tragiko. To je velika stvar! Prav zato dajem tudi prednost komediji, ki naj na smejoč način obravnava najtežje človeške konflikte. Smeh nad tragiko je zmaga človeka nad življenjem, se spominja njenih besed Maša Slavčeva.

Njeno najbolj znano delo je Neznani storilec, prva slovenska kriminalka, ki jo je napisala leta 1939. Kasneje je o nastanku povedala: *Potem smo v neki veseli družbi stavili, da ne zna noben Slovenec napisati kriminalke. Stavo sem sprejela in sem jo napisala v treh mesecih. To je bil Neznani storilec in navdih zanj sem dobila prav v Slovenj Gradcu kot odvetniški pripravnik v pravni službi. Prodala sem jo Vodnikovi družbi in postala je nekakšen bestseller – takoj so jo razprodali. Leta 1972 je bila v Šentjakobskem gledališču v Ljubljani uprizorjena njena zadnja komedija Gordijski voz, za katero je črpala iz svoje vsakdanje sodne prakse.*

Misel za to delo se je torej porodila v moji odvetniški praksi, ko sem opazovala ljudi in prišla do ugotovitve, da ni pomoči, ker vsak človek zasleduje svoje sebične smotre in se ne more sprijazniti, da bi bil vsaj malo pravičen do sočloveka.

Njena naravnost do ljudi in sveta se zrcali v naslednjih mislih.

Mene zanima predvsem človek; človek v vsem svojem dejanju in nehanju. Ker verujem v človeka, verujem tudi v življenje, to se pravi, da imam pozitivno stališče do življenja, dasi ne živim v iluzijah in se zavedam, da je življenje v celoti dobro in zlo, uživanje in trpljenje, toda človek se mora izkupati iz najhujšega. Prepričana pa sem, da se na svetu največ zla zgodi zaradi strahu, ki ga ima človek pred človekom. Zato je posmrtna slava tako poceni, zato velja, da se mora o umrlih govoriti samo dobro.

1. pisateljica in odvetnica (1 točka)
2. DA (1 točka)
3. a) 2
b) 3
c) 4
č) 1 (2 točki)
4. glavno mesto (2 točki)
5. c) (1 točka)
6. b) (2 točki)
7. (kriminalka) Neznani storilec (1 točka)
8. NE (1 točka)
9. DA (1 točka)
10. NE (1 točka)
11. NE (1 točka)
12. uspešnica (2 točki)
13. c) (1 točka)
14. č) (1 točka)
15. življenje in delo pisateljice in odvetnice Ljube Prenner (2 točki)

Izpitna pola 3**Daljši pisni sestavek**

Vsebina 20 točk, jezikovna pravilnost 5, zgradba 7 točk, slog 3 točke; skupaj 35 točk

Vsebina	a) kratek povzetek zgodbe	(do 4 točke)
	b) oznaka Ivana Glavana (že navzven posebnež zaradi svoje velike glave, sicer zelo delaven, skromen, ponižen, uslužen, a tudi krvoloč, ko se je boril za ime svojega cesarja.)	(do 3 točke)
	c) Glavanova vpletenost v zgodovinski čas. Vpleten je bil po naključju. Ker je bil dober kamnosek, je imel čast sodelovati pri vgrajevanju temeljnega kamna za pomol v Ravenski ob avstr. prestolonasledniku Ferdinandu Maksimiljanu. Glavan je Maksimiljana občudoval, še posebej, ko ga je ta poklical k sebi, da bi »videl to glavato prikazen«, a ne zaradi navdušenosti in velikega zaupanja vanj, kot si je bil to domišljjal Glavan. Zaradi takega »nesporazuma« se je Glavan odločil, da slepo sledi Maksimiljanu, tudi pri osvajanju Mehike.	(do 5 točk)
	č) opredelitev do zgodbe in sporočila d) argumentiranje	(do 5 točk) (do 3 točke)
Jezikovna pravilnost	Za 4 isto-/raznovrstne napake = minus 1 točka (največ minus 5 točk)	(do 5 točk)
Zgradba	Logična povezanost besedila (koherenca) = do 3 točke Logična členjenost besedila – odstavčnost = do 2 točki Dolžina besedila (400–600 besed) = do 2 točki (minus 1 točka za +/- 50 besed; največ minus 2 točki)	(do 7 točk)
Slog	Živahnost, ustreznost besedišča = 1 + 1 točka Jasnost = 1 točka	(do 3 točke)